

UDC (УДК) 343.3

Лепеха Олег Миколайович,

кандидат юридичних наук,
начальник відділу протидії кіберзлочинам у Рівненській області
Департаменту кіберполіції Національної поліції України
(Рівне, Україна)
e-mail: olm3000@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1308-3469

Кондратюк Олександр Володимирович,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри оперативно-розшукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: kyzja777@i.ua
ORCID ID: 0000-0001-6102-2690

ЩОДО ЗМІНИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЗАСТОСУВАННЯ УСТАНОВЛЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ЗАСОБУ

Анотація. Проаналізовано правові акти, що врегульовують поняття «приватність». Узагальнено наукові погляди, охарактеризовано зміст, організаційно-правові засади застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Обґрунтовано необхідність і можливість зміни організаційно-правових засад застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, що безпосередньо вплинуло б на підвищення ефективності попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень.

Ключові поняття: приватність, установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, оперативно-розшукова діяльність, оперативно-розшукові заходи, негласні слідчі (розшукові) дії.

Lepexha Oleh,

PhD (Law),
Head of the Cybercrime Department in the Rivne Region,
Department of Cyber Police National Police of Ukraine
(Rivne, Ukraine)
e-mail: olm3000@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1308-3469

Kondratiuk Oleksandr,

PhD (Law), Associate Professor,
Professor of the Department of Operative-Search Activity,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: kyzja777@i.ua
ORCID ID: 0000-0001-6102-2690

IMPROVEMENT OF THE LEGAL STATUS APPLICATION OF ESTABLISHMENT OF RADIOELECTRONIC DEVICE LOCATION

Abstract. The legal acts that regulate the concept of «privacy» are analysed. The content, organizational and legal principles for the application of establishment of the radio-electronic device location as a kind of law enforcement intelligence measure and covert investigation procedures are described. The scientific views on the essence of the establishment of the radio-electronic device location are summarized. The

legal view of the legislative body on referring the establishment of the radio-electronic device location in law enforcement intelligence operations to one of the types of intrusion upon a person's privacy is questioned. The necessity and the possibility of change of the organizational and legal principles of the application of establishment of a radio-electronic device location are substantiated, which would directly affect the increase in efficiency, perseverance, and, in general, the effectiveness of the use of law enforcement intelligence measures and operative search measures to prevent, detect and stop criminal offenses. It is proved that in case when the purpose of the establishment of a radio-electronic device location is exclusively localization of a known or unknown person in connection with verification of implication in illegal activities, then the specified law enforcement intelligence measure does not apply to the variety of intrusion upon a person's privacy, and therefore is without prejudice to the rights of such a person. In this case the national legislation comprehensively protects the person, as far as it obliges the subject of law enforcement intelligence activities to destroy the obtained in such a way actual data, which may directly or indirectly relate to a person's personal or family life. Under condition of the introduction of appropriate amendments to the Law of Ukraine «On law enforcement intelligence operations» the establishment of the radio-electronic equipment location will be possible to carry out within the framework of covert work or within the framework of the criminal intelligence analysis regarding the use of the law enforcement intelligence operations, the authorization for which should be given exclusively by the head of the regional office of the subject of law enforcement intelligence activities. Respectively, the official body, exercising the control functions over the legitimacy of the law enforcement intelligence operations, is obliged to exclude the possibility of unjustified, groundless and disproportionate invasion of the criminal intelligence unit in the enforcement by a person of his own right to privacy.

Key concepts: privacy, establishment of radio-electronic equipment location, law enforcement intelligence operations, law enforcement intelligence measures, covert investigation procedures.

DOI 10.32518/2617-4162-2020-2-97-104

Вступ

Нині в засобах масової інформації простежується незадоволеність суспільства бездіяльністю правоохоронної системи, публічні представники громадськості демонстративно вимагають усебічного захисту від злочинності. Водночас для об'єктивності дослідження зауважимо, що представники влади в особі її народних обранців не прагнуть наділити правоохоронців ефективними організаційно-правовими механізмами з реалізації законодавчо закріплених повноважень. Відтак процес боротьби із злочинністю позбавлений наступального та попереджувального ефекту. Таким чином подальші наукові дослідження в сфері оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД) мають бути спрямовані на вдосконалення організаційно-правових засад застосування оперативно-розшукових сил, засобів і заходів із протидії злочинності в Україні.

Проблематику застосування оперативно-розшукових заходів у наукових працях досліджували С. Албул, К. Антонов, Л. Аркуша, В. Берназ, Н. Войтович, В. Глушков, Г. Душейко, І. Козаченко, О. Кондратюк, О. Користін, А. Кривий, О. Лепеха, Є. Лук'яничков, В. Некрасов, Д. Никифорчук, Ю. Орлов, М. Погорельський, О. Подобний, М. Саакян, М. Стащак, В. Шендрик та ін. Проте нині і надалі є невирішеними деякі питання про підвищення ефективності застосування інструментарію ОРД стосовно протидії сучасним кримінальним тенденціям, що і визначило актуальність цієї теми.

Метою статті є обґрунтування необхідності осучаснення організаційно-правових засад застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.

1. Характеристика основних положень правових і нормативних актів стосовно застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу

Ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенції) закріплює право кожного на повагу до його приватного і сімейного життя, житла і до таємниці кореспонденції. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права інакше, ніж згідно із законом і коли це необхідно в демократичному суспільстві в інтересах національної і громадської безпеки або економічного добробуту країни, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або з метою захисту прав і свобод інших осіб [1]. У цьому сенсі національне законодавство відповідає міжнародній правовій практиці, зокрема, згідно з чч. 1 і 2 ст. 32 Конституції України, ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України [2]. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. У рішенні Євро-

пейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справі від 24 липня 2003 р. «Смірнова проти Росії» зазначено, що «суд декілька разів виносив рішення, що приватне життя є широким терміном, який не підлягає вичерпному визначенню; ... що воно захищає мораль і фізичну цілісність індивідуума, включаючи право жити приватно, подалі від небажаної уваги; гарантує індивідууму сферу, в рамках якої він чи вона можуть вільно розвивати і реалізовувати свою особистість» [3]. Аналогічна позиція Конституційного Суду України, який «...виходить з того, що неможливо визначити абсолютно всі види поведінки фізичної особи у сферах особистого та сімейного життя, оскільки особисті та сімейні права є частиною природних прав людини, які не є вичерпними і реалізуються в різноманітних і динамічних відносинах майнового та немайнового характеру, стосунках, явищах, подіях тощо. Право на приватне та сімейне життя є засадничою цінністю, необхідною для повного розквіту людини в демократичному суспільстві, та розглядається як право фізичної особи на автономне буття незалежно від держави, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб» [4]. У правовій державі всі закони мають відповідати конституційним положенням в їх системному зв'язку. Такий методологічний підхід є необхідним, якщо дії законодавця стосуються прав людини і громадянина, оскільки держава (всі її владні інститути) відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження прав і свобод людини є її головним обов'язком (ч. 2 ст. 3 Конституції України). Право особи на приватність, гарантоване положеннями Конституції України, не тільки зобов'язує державу утримуватися від будь-яких дій, які б могли його порушувати, а й за певних обставин передбачає позитивні зобов'язання активно забезпечувати ефективне дотримання права на невтручання в особисте життя [5]. Збирання та зберігання інформації стосовно приватного життя особи, а також її розповсюдження охоплюються сферою застосування п. 1 ст. 8 Конвенції [6, п. 116]. Будь-яке «втручання органів державної влади» у право на повагу до особистого і сімейного життя суперечить ст. 8 Конвенції, якщо воно здійснюється не «згідно із законом», не має однієї або кількох законних цілей, зазначених у п. 2 цієї статті, і якщо не є «необхідним у демократичному суспільстві» для досягнення таких цілей. У будь-якому разі необхідно встановити, чи відповідає таке втручання у права особи вимогам п. 2 ст. 8 Конвенції, а саме, чи здійснюється воно «згідно із законом», чи має законну мету та чи є необхідним у демократичному суспільстві задля досягнення цієї мети [7].

Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу як кримінально-процесуальний інструмент, а саме негласна слідча (розшукова) дія (далі – НСРД), введений у правову площину положеннями Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. [8].

Аналізуючи норми ч. 3 ст. 8, чч. 14, 15 ст. 9 Закону України «Про ОРД» [9], стає очевидним, що є цілий перелік оперативних розшукових заходів (далі – ОРЗ), пов'язаних із тимчасовим обмеженням прав людини, які проводяться на підставі ухвали слідчого судді та застосовуються виключно з метою запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, їх виявлення та припинення, розшуку осіб, які ухиляються від відбування кримінального покарання або безвісти зникли, захисту життя, здоров'я, житла і майна працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, запобігання і припинення терористичних актів та інших посягань спеціальних служб іноземних держав та організацій, припинення розвідувальної та підривної діяльності проти України, якщо іншим способом одержати інформацію неможливо. Нині установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу продовжує залишатися одним із вісімнадцяти ОРЗ з негласного отримання фактичних даних про факти, події з ознаками кримінального характеру та причетних до цього осіб.

2. Зміст та основні завдання, які вирішуються шляхом застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу
Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу є без перебільшення одним із найефективніших НСРД та ОРЗ, здатних швидко та якісно вирішувати завдання кримінального провадження і ОРД. Нововведені НСРД характерні всі ознаки негласної роботи та ОРД. Окрім того, вона переважно реалізовується оперативними підрозділами.

Сутність застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу як НСРД чи ОРЗ однакова, різниця полягає лише в організації проведення та правових статусах отриманих результатів. Характерною особливістю установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (*автор пише про НСРД*) є те, що її проведення не обмежує конституційні права та свободи людини і громадянина, оскільки об'єктом цієї дії є технічний засіб, а не фізична особа. Крім того, під час установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу не контролюється будь-яка інформація, що передається засобами зв'язку, чи інша інформація, якою обмінюються особи, що перебувають

у приміщенні, де є радіоелектронний засіб [10]. Для установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу отримується лише інформація про взаємне з'єднання телекомунікаційних мереж (інформація про факт спілкування, а не про його зміст, а тому і не може вважатися втручанням у приватне спілкування [11, с. 209]. За її результатами (як НСРД) можна встановити факт перебування у певному місці та в певний час конкретної особи, якій належить або в якій є у користуванні радіоелектронний засіб, чи місцезнаходження пристрою [12].

В ОРД установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу найчастіше застосовується для встановлення місця перебування відомої розроблюваної за оперативно-розшуковою справою (далі – ОРС) особи (фігуранта чи розшукуваного) або для виявлення раніше невідомої особи, шляхом прив'язки до конкретного технічного пристрою із індивідуальними ідентифікуючими ознаками, яка може бути причетною до злочинної діяльності, етапи якої документуються в межах оперативної розробки, до виявлення ознак кримінального правопорушення, яке вчинене або готується; визначення місць, подій, фактів, предметів, речей, пов'язаних із такою особою. Також цей захід інколи використовується як «маяк» для відстеження маршруту переміщення когось або чогось.

Зміст указанного ОРЗ полягає в негласному застосуванні технічних засобів для виявлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, зокрема кінцевого обладнання, активованого у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку без розкриття змісту повідомлень, що передаються, та інших радіовипромінювальних пристроїв. За допомогою отриманої таким способом інформації вирішуються і інші завдання ОРД. У контексті зазначеного, радіоелектронний засіб – це технічний засіб, призначений для передавання та/або приймання радіосигналів радіослужбами (ст. 1 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» [13]. За визначенням окремих дослідників у галузі ОРД, «радіоелектронний засіб – це технічний засіб, що складається з одного або двох передавальних і (або) приймальних пристроїв чи комбінацій таких пристроїв, які мають власні ідентифікаційні ознаки й охоплюють допоміжне обладнання, що призначене для передавання та/або приймання радіосигналів у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку [14, с. 7]. Критеріями віднесення до радіоелектронного засобу є також радіовипромінювальні пристрої, активовані у мережах операторів рухомого зв'язку, мобільні телефони, модеми бездротового доступу до мережі інтернет за технологіями GSM, UMTS, HSDPA,

WiMAX, LTE тощо та будь-які пристрої, що працюють на основі передавання сигналів завдяки електромагнітним коливанням певної частоти і не належать до телекомунікаційних мереж: радіостанції стаціонарні й портативні (рації), радіомаяки тощо [15, с. 445].

Досліджуваний ОРЗ, який за змістом належить до оперативно-технічних заходів (ОРЗ), дає змогу швидко і безпечно виявляти осіб, зокрема і нестановлених, які становлять інтерес для оперативної розробки в межах ОРС. Приміром, у Німеччині (ФРН) одним із методів установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу є «контроль радіосотти» із використанням комп'ютерної програми «SMS-Blaster» з функцією «Stealth-Ping». Водночас одержувач повідомлення не сповіщається про вхідне СМС, а відправник СМС отримує підтвердження про отримання СМС, з якого можна дізнатися, чи включений мобільний апарат підозрюваного. Файл із відповідними даними про зв'язок, зокрема про місцезнаходження мобільного апарату, запитується правоохоронними органами в оператора мобільного зв'язку [16, с. 269].

3. Організаційні етапи застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу

Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу нині застосовується як ОРЗ, дозвіл на проведення якого дає суд, та як НСРД, дозвіл на проведення якої ухвалює слідчий суддя, а у виключних випадках її проведення дозволяється до постановлення ухвали слідчого судді у конкретних випадках за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора (після початку застосування цієї НСРД прокурор зобов'язаний звернутися з відповідним клопотанням до слідчого судді для постановлення відповідної ухвали) [17].

Організацію застосування цього ОРЗ коротко можна поділити на такі етапи: заведення ОРС; проведення негласної роботи, результати якої доведуть, що інакшим способом, як за допомогою ОРЗ, отримати інформацію неможливо; складання клопотання про дозвіл на проведення ОРЗ (у разі проведення ОРЗ стосовно кількох осіб клопотання складається на кожну особу); збір підписів службових осіб, які затверджують і погоджують клопотання, що пов'язане із переміщенням документів із грифом секретності до різних адміністративних будівель та необхідністю їх реєстрації в РСО таких установ; після отримання затвердженого та погодженого клопотання – надсилання його до суду, де відбувається його реє-

страція в РСО, розгляд клопотання головою суду (суддею), перевірка його достовірності та обґрунтованості, прийняття рішення (підготовка ухвал, їх реєстрація, надсилання до підрозділу-ініціатора оперативної розробки); підготовка підрозділом-ініціатором завдання на здійснення ОРЗ для оперативно-технічного підрозділу (далі – ОТП) (перед надсиланням завдання воно обов'язково погоджується із керівником ОТП); виконання завдання ОТП, яке може супроводжуватися конкретними діями підрозділу-ініціатора щодо забезпечення працівників ОТП під час проведення заходу.

Усе наведене безпосередньо пов'язане із необхідністю дотримання вимог секретного діловодства під час роботи з матеріалами, що містять державну таємницю. Кожний етап супроводжується значними затратами не лише часу, а й людським фактором, який може вплинути на конфіденційність і конспіративність запланованого заходу. Можна із упевненістю констатувати відсутність ефективності проведення заходу в разі його застосування з метою попередження злочину, коли відлік до настання ще не конкретизованих суспільно небезпечних наслідків обчислюється годинами. Згідно з досвідом оперативної практики стосовно проведення зазначеної НСРД оперативними співробітниками Державної пенітенціарної служби України (*авт. – сьогодні Державної кримінально-виконавчої служби України*), на підготовку необхідних для проведення НСРД документів та отримання дозволу витрачається чимало часу, який надзвичайно важливий для встановлення місця перебування особи, що скоїла втечу з місць позбавлення волі [18, с. 223].

4. Обґрунтування вдосконалення правового статусу застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу

Усі дискусійні питання про можливість оптимізації застосування в ОРД установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу зводяться, по суті, лише до одного – чи обмежує його застосування приватність людини. Зміст права на приватність становить право особи вільно вибирати, за яких обставин та до яких меж вона виставлятиме напоказ перед іншими себе, свої переконання та діяльність. Інакше «приватність» – це не публічна сфера життєдіяльності особи, яка є поза контролем держави і суспільства. Наприклад, Конституція Сполучених Штатів Америки закріплює лише декілька основних прав людини, а все інше регулюється на законодавчому, міжвідомчих і відомчих рівнях. Окрім того, в США діють деталізовані нормативні акти у сфері забезпе-

чення гарантій законності під час здійснення негласної та гласної діяльності для кожного правоохоронного органу цієї країни.

Є різні думки з приводу правових та організаційних підстав застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу як ОРЗ і НСРД. Питання застосування НСРД опрацьовували М. Багрій, Б. Бараненко, В. Берназ, О. Бочковий, С. Гриненко, К. Гусєва, О. Дроздов, О. Кириченко, В. Колесник, С. Кудінов, В. Луцик, М. Мергєєва, В. Мусієнко, І. Погорецький, О. Поліухович, В. Рудей, Л. Удалова, А. Ханькевич, В. Черков, О. Чистолінов, М. Шилін, І. Шинкаренко, Р. Шехавцов, М. Шумило. Але проаналізовані наукові погляди знову ж таки об'єднує єдина дилема – чи є втручанням у приватне спілкування застосування установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.

Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст.ст. 1, 3 Конституції України), і цю аксіому ніхто не ставить під сумнів. Ми як законотворці громадяни погоджуємося, що обґрунтування обвинувачення та навіть підозри особи у вчиненні злочину (причетності до кримінально каранної діяльності) на доказах, одержаних незаконним шляхом, є недопустимим і це гарантія, яка не може бути ніким обмежена.

В Україні законодавчо визначені повноваження правоохоронних органів стосовно одержання фактичних даних, які можуть бути приводами і підставами відкриття та розслідування кримінального провадження, а також тих, що можуть бути визнані доказами, і які суд оцінює на предмет законності (допустимості). Збирання, перевірка й оцінка доказів можливі лише в порядку, передбаченому законом. Уповноважені посадові особи (керівник оперативного підрозділу, керівник територіального підрозділу, прокурор, суддя, слідчий) зобов'язані враховувати ініціативний або ситуативний (випадковий) характер дій фізичних, юридичних осіб, службових осіб правоохоронних органів (співробітників оперативних підрозділів), їх мету та цілеспрямованість при виявленні та фіксуванні даних, які безпосередньо або опосередковано стосуються готування або вчинення кримінального правопорушення.

Очевидно, кінцевою метою застосування цього заходу є виявлення та ідентифікація особи, яка ним користується, або «підозріло» перебуває біля нього. Треба взяти до уваги, що отримана ОТП інформація в результаті виконання досліджуваного заходу передається співробітнику підрозділу-ініціатора в реальному часі за допомогою засобів зв'язку, вказаних у завданні для ОТП. А на основі аналізу отрима-

них даних співробітник оперативного підрозділу приймає рішення про доцільність продовження заходу.

Із-поміж науковців, суддів, прокурорів та адвокатів немає однозначної відповіді на запитання – чи можна вважати установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу стеженням за особою?! Безсумнівно, наслідком будь-якого із дозволених заходів стеження, у разі застосування його до конкретної особи, буде втручання державного органу влади у здійснення цією особою права на повагу до її приватного і сімейного життя та кореспонденції. Крім того, факт існування такого законодавства означає для всіх тих, до кого воно може бути застосоване, ризик стати об'єктом стеження. Існування законів, які дозволяють здійснювати таємне стеження за громадянами, що, саме собою, є характерною ознакою поліцейської держави, допускається вище згадуваною Конвенцією лише тією мірою, якою вони є абсолютно необхідними для функціонування демократичних інститутів. Окрім того, ЄСПЛ у своїх рішеннях зауважує, що будь-який конкретний захід стеження має чітко відповідати вимогам і процедурним нормам, викладеним у законі [19]. Втручання має бути не лише законним, а й «необхідним у демократичному суспільстві». Тобто воно має відповідати «нагальній суспільній необхідності», зокрема бути співрозмірним із законною метою [20]. ЄСПЛ нагадує, що закон має бути доступним і передбачуваним, тобто сформульованим достатньо чітко, щоб забезпечити особі можливість – за необхідності шляхом надання відповідної поради – регулювати свою поведінку. Щоб національне законодавство відповідало цим вимогам, воно має надавати адекватний юридичний захист від свавілля та, відповідно, із достатньою чіткістю зазначати межі повнова-

жень, наданих компетентним органам влади, та спосіб їхнього здійснення [6, п. 118].

Висновки

Якщо метою установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу є виключно локалізація місцеперебування відомої чи невідомої особи у зв'язку із перевіркою її причетності до протиправної діяльності, то зазначений ОРЗ не належить до різновидів втручання у приватність людини, а відтак і жодним чином не обмежує та не порушує її права. У такому разі національне законодавство всебічно захищає людину, оскільки зобов'язує суб'єкт ОРД знизити здобуті фактичні дані, що можуть безпосередньо або опосередковано стосуватися особистого чи сімейного життя людини, отримані таким способом.

За умови внесення відповідних змін до Закону України «Про ОРД» установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу буде можна проводити в межах негласної роботи або в межах оперативної розробки в частині застосування ОРЗ, дозвіл на проведення якого дає виключно керівник територіального підрозділу суб'єкта ОРД. Відповідно, службова особа, виконуючи контрольні функції перевірки законності проведення ОРД, зобов'язана унеможливити невиправдане, необгрунтоване та непропорційне втручання оперативного підрозділу в реалізацію людиною свого права на приватність.

Тому перед тим як вимагати від правоохоронців забезпечення повної безпеки людей, необхідно наділити відповідних суб'єктів реальними й ефективними організаційно-правовими механізмами із реалізації їхніх повноважень для виконання визначених законами і суспільством завдань.

Список використаних джерел

1. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року : Закон України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Рішення від 24 липня 2003 р. у справі «Смірнова проти Росії», заява № 46133/99 і 48183/99, п. 95. URL: <http://europeancourt.ru>.
4. Рішення Конституційного Суду України від 20.01.2012 р. № 2-рп/2012 у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12>.
5. Волох О. Право на приватність та Закон «Про єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус». 2018. URL: <http://hro.org.ua/index.php?r=4.5>.
6. Рішення від 06.07.2015 р. у справі «Заїченко проти України (№ 2)», заява № 45797/09, п. 117. URL: <https://old.minjust.gov.ua>.
7. Рішення від 10 грудня 2009 р. у справі «Михайлюк та Петров проти України», заява № 11932/02, п. 24. URL: <https://old.minjust.gov.ua>.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8>.
9. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
10. Федосова О. В. Правові основи застосування негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні корисливо-наслідницьких злочинів. О noua perspectiva a proceselor de integrare europeana a Moldovei si Ucrainei: conferinta internationala stintsifico-practica, 25–26 martie 2016 / Institutul cercetari juridice si politice al academiilor de stiinta a Moldovei. Chisinau, Republica Moldova : [s. n.]. [Ч. 2]. 2016. P. 222–225.
11. Хараберюш О. І. Використання систем мобільного зв'язку щодо протидії контрабанді. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 1. Т. 3. С. 208–211.
12. Комарницька О., Прядко В. Установлення місцезнаходження засобу радіоелектронного зв'язку: підготовка та проведення негласної слідчої (розшукової) дії. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2014. № 2 (35). С. 71–78.
13. Про радіочастотний ресурс України : Закон України від 1 червня 2000 р. *Офіційний вісник України*. 2000. № 26. Ст. 1079.
14. Романов В. О. Організація і тактика установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу підрозділами Національної поліції України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. Київ, 2019. 20 с.
15. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2013. 824 с.
16. Багрій М. В., Луцик В. В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія. Харків : Право. 2017. 376 с.
17. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.
18. Синявський С. М. Правові аспекти проведення НСРД – установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. *Кримінальне процесуальне право та криміналістика*. 2016. С. 221–224.
19. Рішення від 6 вересня 1978 р. у справі «Класс та інші проти Німеччини», п. 41. URL: <http://rada.gov.ua>.
20. Рішення від 2 березня 2011 р. у справі «Кривіцька та Кривіцький проти України», заява № 30856/03, п. 44. URL: <https://old.minjust.gov.ua>.

References

1. Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod 1950 roku [Ratification of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950: Law of Ukraine] vid 17.07.1997 r. № 475/97–VR [in Ukr.].
2. Konstytutsiia Ukrainy (1996). [The Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine)*, 30. St. 141 [in Ukr.].
3. Rishennia vid 24 lypnia 2003 r. u spravi «Smirnova proty Rosii» [Judgment of 24.07.2003 in the device «Smirnova against Russia»]. Zaiava № 46133/99 y 48183/99, p. 95. Retrieved from <http://europeancourt.ru> [in Ukr.].
4. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 20.01.2012 r. № 2-rp/2012 u spravi za konstytutsiinym podanniam Zhashkivskoi raionnoi rady Cherkaskoi oblasti shchodo ofitsiinoho tlumachennia polozhen chastyn pershoi, druhoi statti 32, chastyn druhoi, tretoi statti 34 Konstytutsii Ukrainy [Decision of the Constitutional Court of Ukraine of 20.01.2012 No. 2jur / 2012 in the case on the constitutional submission of the Zhashkiv district council of Cherkasy region regarding the official interpretation of the provisions of the first, second article 32, second, third article 34 of the Constitution of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12> [in Ukr.].
5. Volokh, O. (2018). Pravo na pryvatnist ta Zakon «Pro yedynyi derzhavnyi demohrafichnyi reiestr ta dokumenty, shcho pidtverdzhuiut hromadianstvo Ukrainy, posvidchuiut osobu chy yii spetsialnyi status» [The right to privacy and the Law on the Unified State Demographic Register and the documents proving the citizenship of Ukraine, certifying the person or his special status]. Retrieved from <http://hro.org.ua/index.php?r=4.5> [in Ukr.].
6. Rishennia vid 06.07.2015 r. u spravi «Zaichenko proty Ukrainy (№ 2)» [Judgment of 06.07.2015 in the case «Zaichenko v. Ukraine (No. 2)»]. Zaiava № 45797/09. P. 117. Retrieved from <https://old.minjust.gov.ua> [in Ukr.].
7. Rishennia vid 10 hrudnia 2009 r. u spravi «Mykhailiuk ta Petrov proty Ukrainy» [Judgment of 10.12.2009 in the case of «Mykhailiuk and Petrov against Ukraine»]. Zaiava № 11932/02, p. 24. Retrieved from <https://old.minjust.gov.ua>.

8. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy (2012). [The Criminal Procedure Code of Ukraine] : Zakon vid 13.04.2012 № 4651-VI. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8> [in Ukr.].
9. Pro operativno-rozshukovu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18 liutoho 1992 roku № 2135-XII [On search operations: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine)*, 22. St. 303 [in Ukr.].
10. Fedosova, O. V. (2016). Pravovi osnovy zastosuvannia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii pry rozsliduvanni koryslyvo-nasylnytskykh zlochyniv [Legal bases of application of unspoken investigative actions in the investigation of selfish and violent crimes]. O noua perspectiva a proceselor de integrare europeana a Moldovei si Ucrainei: conferinta internationala stintsifico-practica, 25–26 martie 2016 / Institutul cercetari juridice si politice al academiilor de stinte a Moldovei. Chisinau, Republica Moldova : [s. n.]. [Ch. 2], 222–225 [in Ukr.].
11. Kharaberiush, O. I. (2014). Vykorystannia system mobilnoho zviazku shchodo protydii kontrabandi [Use of mobile communication systems to counteract smuggling]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu (Scientific Bulletin of Kherson State University)*, 1, 3, 208–211 [in Ukr.].
12. Komarnytska, O. & Priadko, V. (2014). Ustanovlennia mistseznakhodzhennia zasobu radioelektronnoho zviazku: pidhotovka ta provedennia nehlasnoi slidchoi (rozshukovoi) dii [Location of radio-electronic communications facility: preparation and conduct of fraudulent investigative (investigative) action]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy (Bulletin of the National Academy of Public Prosecutor's Office of Ukraine)*, 2 (35), 71–78 [in Ukr.].
13. Pro radiochastotnyi resurs Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 1 chervnia 2000 r. [On the radio frequency resource of Ukraine: Law of Ukraine]. *Official Bulletin of Ukraine*, 26. St. 1079 [in Ukr.].
14. Romanov, V. O. (2019). Orhanizatsiia i taktyka ustanovlennia mistseznakhodzhennia radioelektronnoho zasobu pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy [Organization and tactics of locating a radio electronic device by units of the National Police of Ukraine]. Kyiv [in Ukr.].
15. Kryminalnyi protses (2013). [Criminal proceedings] / Yu. M. Hroshevyi, V. Ya. Tatsii, A. R. Tumanians ta in.; za zah. red. V. Ya. Tatsiia, Yu. M. Hroshevoho, O. V. Kaplinoi, O. H. Shylo. Kh.: Pravo [in Ukr.].
16. Bahrii, M. V. & Lutsyk, V. V. (2017). Protseualni aspekty nehlasnoho otrymannia informatsii: vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid [Procedural aspects of unspoken information retrieval: domestic and foreign experience]. Kharkiv: Pravo [in Ukr.].
17. Nakaz Heneralnoi prokuratury Ukrainy, Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy, Sluzhba bezpeky Ukrainy, Administratsii derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Ministerstva finansiv Ukrainy, Ministerstva yustytsii Ukrainy «Pro zatverdzhennia Instruksii pro orhanizatsiiu provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii ta vykorystannia yikh rezultativ u kryminalnomu provadzhenni» (2012) [Order of the Prosecutor General's Office of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the Administration of the State Border Guard Service of Ukraine, the Ministry of Finance of Ukraine, the Ministry of Justice of Ukraine «On approving the Instruction on organizing unspoken investigative (investigative) actions and using their results in criminal proceedings»] vid 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> [in Ukr.].
18. Syniavskiy, S. M. (2016). Pravovi aspekty provedennia NSRD – ustanovlennia mistseznakhodzhennia radioelektronnoho zasobu [Legal Aspects of UIA Conducting-location of radio electronic device]. *Kryminalne protsesualne pravo ta kryminalistyka (Criminal Procedure Law and Forensic Science)*, 221–224 [in Ukr.].
19. Rishennia vid 6 veresnia 1978 r. u spravi «Klass ta inshi proty Nimechchynu» [Judgment of 06.09.1978 in the case of Class and Others against Germany]. P. 41. Retrieved from <http://rada.gov.ua> [in Ukr.].
20. Rishennia vid 2 bereznia 2011 r. u spravi «Kryvitska and Kryvitskyi proty Ukrainy» [Judgment of 02.03.2011 in the case of Kryvitska and Kryvitskyi against Ukraine]. Zaiava № 30856/03, p. 44. Retrieved from <https://old.minjust.gov.ua> [in Ukr.].

Стаття: надійшла до редакції 26.04.2020
прийнята до друку 11.06.2020

The article: is received 26.04.2020
is accepted 11.06.2020